

Цисплатин

Цисплатин — це препарат хіміотерапії, що застосовується для лікування раку яєчок, яєчників, сечового міхура, голови та шиї, легенів і шийки матки.

Що таке цисплатин?

Цисплатин — це препарат хіміотерапії, що застосовується для лікування раку яєчок, яєчників, сечового міхура, голови та шиї, легенів і шийки матки. Він також може призначатись для лікування інших видів раку.

Найкраще розглядати цю інформацію після ознайомлення з нашою загальною інформацією про хіміотерапію та вид раку, який виявлено у вас.

Ваш лікар поговорить з вами про це лікування та його можливі побічні ефекти, перед тим як ви надасте свою згоду на проведення терапії.

Як застосовується цисплатин?

Ви отримуватимете цисплатин у денному відділенні хіміотерапії або під час перебування у лікарні. Препарат вводитиме медсестра/медбрат відділення хіміотерапії. Цисплатин можуть застосовувати в поєднанні з іншими протипухлинними препаратами або радіотерапією.

Під час лікування ви зазвичай відвідуєте лікаря-онколога, медсестру/медбрата відділення хіміотерапії або медсестру/медбрата-спеціаліста, а також спеціалізованого фармацевта. Саме їх ми маємо на увазі, коли пишемо в цьому матеріалі слова «лікар», «медсестра/медбрат» чи «фармацевт».

В день лікування чи напередодні медсестра/медбрат або людина, навчена брати кров (флеботоміст), візьме у вас зразок крові. Це потрібно для того, щоб перевірити, чи знаходяться показники клітин вашої крові на безпечному рівні для проходження хіміотерапії.

Перед початком хіміотерапії ви зустрінетеся з лікарем або медсестрою/медбратом. Вам повідомлять результати аналізу крові та запитають про ваше самопочуття. Якщо результати аналізу крові хороші, фармацевт підготує ваші ліки для хіміотерапії. Медсестра/медбрат повідомить вас, коли будуть готові ваші препарати.

Перед хіміотерапією медсестра/медбрат зазвичай дає пацієнтам ліки від нудоти (протиблювотні засоби).

Цисплатин вводиться у вену (внутрішньовенно). Препарати хіміотерапії можуть вводиться через:

- **канюлю** — коротку тонку трубку, яку медсестра/медбрат вводять у вену на руці або кисті;
- **центральний венозний катетер** — тонку трубку, яка проходить під шкірою грудей та вводиться у вену поруч;
- **центральний катетер з периферичним доступом** — тонку трубку, яку вводять у вену на руці та проводять до вени в грудях.

Медсестра/медбрат вводитиме цисплатин шляхом крапельного вливання (інфузії) через крапельницю, під'єднану до канюлі або центрального катетера чи центрального катетера з периферичним доступом. Зазвичай крапельне вливання здійснюється з використанням помпи. Завдяки цьому препарат вводиться протягом встановленого часу.

Додаткові рідини

Цисплатин може впливати на нирки. Вам введуть додаткові рідини через крапельницю до та після цисплатину. Також можуть ввести препарат під назвою манітол. Рідини та манітол можуть допомогти запобігти ураженню нирок. Медсестра/медбрат пояснить, скільки це триватиме.

Ваш курс хіміотерапії

Зазвичай хіміотерапія призначається курсом, що складається з кількох сеансів (або циклів) лікування і триває протягом кількох місяців. Кожен цикл прийому цисплатину триває 21 день (3 тижні). Цисплатин зазвичай вводиться в перший день кожного циклу. Але це залежить від виду раку. Ваш лікар або медсестра/медбрат обговорить із вами план лікування.

Про побічні ефекти

В цьому розділі розповідається про найпоширеніші побічні ефекти цього лікування. Також наведено інформацію про деякі менш поширені побічні ефекти.

У вас можуть виникнути деякі з цих побічних ефектів, але малоімовірно, що всі вони можуть статися одночасно. Якщо ви проходите лікування іншими протипухлинними препаратами, у вас можуть виникнути побічні ефекти, не зазначені в цьому матеріалі. Завжди повідомляйте свого лікаря, медсестру/медбрата або фармацевта про будь-які побічні ефекти.

Ваш лікар може призначити препарати для усунення деяких побічних ефектів. Важливо приймати їх саме так, як пояснює медсестра/медбрат або фармацевт. У такий спосіб вони з більшою ймовірністю допоможуть вам. Медсестра/медбрат дасть вам поради щодо усунення побічних ефектів. Після закінчення лікування більшість побічних ефектів починає зникати.

Серйозні та загрозливі для життя побічні ефекти

Деякі методи лікування раку можуть спричинити серйозні побічні ефекти. В поодиноких випадках вони можуть бути небезпечними для життя. Ваш лікар-онколог або медсестра/медбрат може пояснити ризик виникнення цих побічних ефектів.

Зв'язок з лікарнею

Медсестра/медбрат надасть вам номери телефонів лікарні. Якщо ви погано себе почуваєте або вам потрібна порада, ви можете телефонувати за ними будь-коли цілодобово. Збережіть ці номери в телефоні або тримайте їх в іншому безпечному місці.

Додаткова інформація

Ми не в змозі перелічити всі побічні ефекти цього лікування. Існують рідкісні побічні ефекти, які тут не зазначені. Детальніше про це можна дізнатися в [електронному Довіднику лікарських препаратів \(eMC\)](#).

Побічні ефекти під час лікування

У деяких людей можуть спостерігатися побічні ефекти під час проведення хіміотерапії або невдовзі після неї.

Алергічна реакція

У деяких людей під час лікування виникає алергічна реакція. Ознаками такої реакції можуть бути:

- жар чи припливи;
- тремтіння;
- свербіж;
- висип на шкірі;
- запаморочення;
- головний біль;
- задишка чи хрипи;
- набряк обличчя або рота;
- біль у спині, животі чи грудях.

Під час лікування медсестра/медбрат перевірятиме наявність ознак алергічної реакції. Якщо ви погано себе почуваєте або у вас з'явилися якісь із цих ознак, одразу ж повідомте про це медсестру/медбрата. Завчасне повідомлення про таку реакцію допоможе швидко її вилікувати.

Іноді алергічна реакція виникає через кілька годин після лікування. Якщо у вас з'явилися якісь ознаки або вам стало зле після повернення додому, негайно зв'яжіться з лікарнею.

Витік препарату за межі вени

Якщо препарат витікає за межі вени, він може пошкодити навколишні тканини. Така ситуація називається екстравазацією. Екстравазація не є поширеним явищем, втім, якщо вона виникає, важливо швидко її усунути. негайно повідомте медсестру/медбрата, якщо у вас з'явиться відчуття печіння, біль, почервоніння або набряк навколо вени.

Якщо будь-які з цих симптомів з'являться у вас після повернення додому, негайно зв'яжіться з лікарем або медсестрою/медбратом за контактним номером телефону, який вам надали.

Поширені побічні ефекти цисплатину

Ризик розвитку інфекції

Це лікування може зменшити кількість білих кров'яних тілець (лейкоцитів) у вашій крові. Ці клітини протистоять інфекції. Якщо кількість білих кров'яних тілець низька, підвищується ризик зараження інфекцією. Низький рівень лейкоцитів іноді називають нейтропенією.

Інфекція може стати дуже серйозною загрозою, коли кількість білих кров'яних тілець низька. Важливо вилікувати будь-яку інфекцію якнайшвидше. Негайно зв'яжіться з лікарем за наданим вам контактним номером для цілодобового зв'язку, якщо:

- у вас температура вище 37,5°C (99,5°F);
- вам раптово стало погано, навіть якщо температура нормальна;
- у вас є симптоми інфекції;
- у вас температура нижче 36°C (96,8°F).

Симптомами інфекції можуть бути:

- тремтіння та озноб;
- біль у горлі;
- кашель;
- задишка;
- діарея;
- рясне сечовипускання або дискомфорт при сечовипусканні.

Важливо дотримуватись будь-яких особливих порад, які надає вам команда з лікування раку.

Кількість білих кров'яних тілець зазвичай повертається до нормального рівня до наступного курсу лікування. Перш ніж ви продовжите лікування, вам зроблять аналіз крові. Якщо рівень лейкоцитів ще низький, ваш лікар може ненадовго відкласти лікування, доки кількість лейкоцитів не збільшиться.

Синці та кровотечі

Це лікування може зменшити кількість тромбоцитів у крові. Тромбоцити — це клітини, що допомагають крові згортатися.

Якщо кількість тромбоцитів низька, у вас можуть легко з'являтися синці або кровотечі. Серед іншого у вас можуть бути:

- носові кровотечі;
- кровоточивість ясен;
- рясні місячні;
- кров у сечі або калі;
- крихітні червоні або фіолетові плями на шкірі, які можуть виглядати як висип.

У разі безпричинної появи синців або кровотечі повідомте про це свого лікаря. Вам може бути потрібне крапельне введення додаткових тромбоцитів. Це називається **переливанням тромбоцитів**.

Анемія (низька кількість червоних кров'яних тілець)

Хіміотерапія може зменшити кількість червоних кров'яних тілець (еритроцитів) у крові. Еритроцити розносять кисень по всьому організму. Зменшення кількості червоних кров'яних тілець називають анемією. У вас можуть бути такі симптоми:

- бліда шкіра;
- нестача енергії;
- відчуття нестачі повітря;
- запаморочення або стан переднепритомності.

Якщо у вас з'явилися ці симптоми, повідомте про це свого лікаря або медсестру/медбрата.

Якщо у вас сильна анемія, може знадобитись крапельне введення додаткових еритроцитів. Це називається **переливанням крові**.

В деяких випадках лікарі призначають препарат під назвою **еритропоетин**. Він допомагає організму виробляти більше еритроцитів. Його вводять під шкіру шляхом ін'єкції. Однак частіше в разі анемії роблять переливання крові.

Нудота

Щоб допомогти попередити або контролювати нудоту під час лікування, ваш лікар призначить вам ліки від нудоти. Приймайте їх точно за вказівками медсестри/медбрата чи фармацевта. Легше попередити нудоту, ніж лікувати її після того, як вона з'явилась.

Якщо ви **відчуваєте нудоту**, пийте часто маленькими ковтками та їжте регулярно невеликими порціями. Важливо пити достатньо рідини. Якщо ви продовжуєте відчувати нудоту, або у вас виникають напади блювоти частіше одного разу за 24 години, якнайшвидше зверніться до лікарні. Вам дадуть відповідні поради. Ваш лікар або медсестра/медбрат можуть замінити ліки від нудоти на ті, що вам більше підходять.

Втрата апетиту

Це лікування може **вплинути на ваш апетит**. Не турбуйтеся, якщо ви не їсте багато впродовж одного-двох днів. Але якщо апетит не повертається через кілька днів або ви втрачаєте вагу, повідомте про це медсестру/медбрата чи дієтолога. Вони можуть дати вам поради. Вам можуть призначити біодобавки у вигляді їжі чи напоїв. Або ж запропонують змінити раціон харчування чи харчові звички, щоб вирішити проблему.

Зміни смакових відчуттів

У роті може з'явитися гіркий чи металевий присмак. Впоратись із цим допоможе розсмоктування ледяників без цукру. Деякі продукти можуть мати інший смак або взагалі не мати смаку. Спробуйте різні продукти, щоб зрозуміти, що вам найбільше до вподоби. **Смакові відчуття** зазвичай відновлюються після завершення лікування. Ви можете порадитись щодо цього з медсестрою/медбратом.

Вплив на нирки

Цисплатин може впливати на роботу нирок. Ви здаватимете аналізи крові перед лікуванням і під час його проведення, щоб перевірити, наскільки добре працюють ваші нирки.

До і після кожного сеансу лікування медсестри/медбрата вводитимуть вам через крапельницю додаткові рідини. Це необхідно для того, щоб захистити ваші нирки. Вас також проконсультують щодо того, скільки рідини потрібно випити протягом наступних 24 годин.

Протягом решти циклу хіміотерапії важливо випивати принаймні 2 літри (3½ пінти) рідини щодня. Повідомте медсестру/медбрата або лікаря, якщо:

- ви не можете пити стільки, скільки вам сказали, наприклад через нудоту;
- у вас блювання чи діарея;
- ви мочитеся не так часто, як зазвичай.

Зміни слуху

Це лікування може викликати зміни слуху, в тому числі втрату слуху. У вас може виникати дзвін у вухах. Це називається тинітусом. Ви також можете втратити здатність чути деякі високі звуки. Після завершення лікування зміни слуху зазвичай зникають. Однак деякі можуть залишитись назавжди. Якщо ви помітили будь-які зміни слуху, повідомте свого лікаря.

Відчуття втоми

Відчуття втоми — поширений побічний ефект лікування. Часто воно посилюється під кінець лікування та протягом кількох тижнів після його завершення.

Намагайтесь правильно розподіляти свої сили та планувати свій день так, щоб у вас був час на відпочинок. Легкі фізичні вправи, наприклад короткі прогулянки, можуть додати вам сил.

Якщо ви відчуваєте сонливість, не сідайте за кермо та не користуйтеся механізмами.

Діарея

Це лікування може спричинити **діарею**. Діарея означає більшу кількість випорожнень, ніж зазвичай, або водянистий чи рідкий кал. Якщо у вас сформована стома, вона функціонуватиме більш активно, ніж зазвичай.

Якщо у вас діарея:

- намагайтесь випивати принаймні 2 літри (3½ пінти) рідини щодня;
- не вживайте алкоголь, кофеїн, молочні продукти, продукти з високим вмістом жиру та клітковини;
- зв'яжіться з лікарнею, щоб проконсультуватись.

Зміни серцебиття

Цисплатин може спричинити пришвидшення, уповільнення або порушення ритму серцебиття. Якщо ви помітили в себе якісь зміни, повідомте свого лікаря.

Зрідка цисплатин може викликати більш серйозні проблеми з серцем. Негайно зателефонуйте своєму лікарю за номером для цілодобового зв'язку, який вам надали в лікарні, якщо в будь-який момент під час лікування або після його завершення у вас з'являться будь-які з цих симптомів:

- біль або стискання в грудях;
- задишка або запаморочення;
- серце б'ється надто швидко;
- серце б'ється надто повільно.

Такі симптоми можуть виникати через інші захворювання, однак важливо, щоб їх перевірів лікар. Якщо ви не можете зв'язатись із лікарем, зателефонуйте за номером **термінової консультації Національної служби охорони здоров'я: 111**.

Менш поширені побічні ефекти

Онiмiння або поколювання в руках чи ногах (периферична нейропатiя)

Це лiкування може вплинути на нерви, що може викликати онiмiння, поколювання чи бiль у руках чи ногах. Вам може бути важко застiбати гудзики або виконувати iншi дiї, що вимагають дрiбноi моторики.

Якщо у вас з'явилися цi симптоми, повідомте про це свого лiкаря. Iнодi необхідно зменшити дозу препарату. Пiсля закінчення лiкування симптоми зазвичай поступово зникають. Але в деяких випадках вони можуть залишитись назавжди. Поговорiть зi своїм лiкарем, якщо це вас непокоiть.

Iнша iнформацiя про цисплатин

Ризик утворення тромбiв

Рак та деякi види лiкування раку можуть підвищити ризик утворення **тромбiв**. Симптоми утворення тромбу:

- пульсуючий бiль, почервонiння чи припухлiсть у нозi чи руцi;
- раптова задишка або кашель;
- рiзкий бiль у грудях, який може посилюватися при кашлi або глибокому вдиху.

Якщо у вас з'явилися будь-якi з цих симптомiв, негайно зателефонуйте в лiкарню за наданим вам контактним номером для цiлодобового зв'язку. Якщо ви не можете зв'язатись з лiкарем, зателефонуйте за номером **термiнової консультацiї Нацiональної служби охорони здоров'я: 111**.

Утворення тромбу — це серйозне ускладнення, але його можна вилiкувати за допомогою препаратiв, якi розрiджують кров (антикоагулянтiв). Ваш лiкар або медсестра/медбрат можуть надати вам додаткову iнформацiю.

Ризик утворення тромбу можна знизити, якщо:

- **пiдтримувати активний спiсiб життя** пiд час лiкування;
- пити багато рiдини, особливо води.

Щоб запобiгти утворенню тромбiв, вам можуть призначити антикоагулянти.

Взаємодія з іншими лікарськими засобами

Деякі ліки можуть впливати на ефективність цього лікування або зашкодити вам під час його проходження. Завжди повідомляйте свого лікаря-онколога про будь-які ліки, які ви приймаєте або плануєте приймати, зокрема про:

- ліки, які вам призначили;
- ліки, які ви купуєте в магазині чи аптеці;
- вітаміни, рослинні препарати та альтернативні методи лікування.

Повідомте інших лікарів, фармацевтів або стоматологів, які виписують або дають вам ліки, про те, що ви проходите це лікування раку.

Детальніше про своє лікування можна дізнатися в [електронному Довіднику лікарських препаратів \(eMC\)](#).

Щеплення та вакцинація

Щеплення може зменшити ризик зараження певними інфекціями. Ваш лікар або медсестра/медбрат може розповісти вам про щеплення та вакцинацію.

Лікарі зазвичай рекомендують хворим на рак пройти щеплення вакциною від грипу та [вакциною від коронавірусу \(Covid\)](#). Обидві вони є інактивованими вакцинами, що допомагають зменшити ризик розвитку інфекції. Вони підходять людям з ослабленою імунною системою, оскільки не є живими вакцинами.

Якщо у вас ослаблена імунна система, вам слід утримуватись від щеплення живими вакцинами. Це тому, що від них вам може стати погано. Живі вакцини містять дуже слабку версію хвороби, від якої вас прищеплюють. Ваш лікар-онколог або терапевт може розповісти вам більше про щеплення живими та інактивованими вакцинами.

Статеві контакти

Якщо у вас є статеві контакти в перші декілька днів після цього лікування, вам слід користуватись бар'єрними засобами захисту, такими як презервативи або кофердами. Це захистить вашого партнера, якщо препарат потрапить до вашої сперми або вагінальної рідини.

Репродуктивна функція

Деякі протираккові препарати можуть вплинути на вашу здатність [завагітніти](#) чи [здатність до запліднення](#). Якщо ви непокоїтесь через репродуктивну функцію, важливо поговорити про це з лікарем до початку лікування.

Засоби контрацепції

Ваш лікар порадить вам або вашій партнерці не вагітніти, поки ви проходите це лікування. Препарати можуть завдати шкоди плоду. Під час лікування та деякий час після його завершення важливо користуватися засобами контрацепції. Докладніше про це вам розкаже ваш лікар, медсестра/медбрат або фармацевт.

Грудне вигодовування

Вам не рекомендується **годувати грудьми** під час лікування або протягом деякого часу після його завершення. Причина в тому, що препарати можуть потрапити до організму дитини через грудне молоко.

Ваш лікар або медсестра/медбрат можуть надати вам додаткову інформацію.

Медичне та стоматологічне обслуговування

Якщо вам необхідно звернутися до лікарні не з приводу раку, завжди повідомляйте лікарям та середньому медперсоналу про те, що ви проходите лікування раку. Повідомте їм контактні дані свого лікаря-онколога, щоб у них була можливість порадитись із ним.

Якщо вам потрібне стоматологічне лікування, проконсультуйтеся зі своїм лікарем-онкологом або медсестрою/медбратом. Завжди попереджайте свого стоматолога, що ви проходите лікування від раку.

Про наші матеріали

- Посилання на джерела

Більш детальна інформація міститься в пам'ятці для пацієнтів Patient Information Leaflet (PIL), яку можна завантажити в [електронному Довіднику лікарських препаратів \(eMC\)](#). У пам'ятці перелічені всі відомі побічні ефекти.

- Рецензенти

Цей матеріал був написаний, переглянутий та відредагований групою зі створення інформаційних матеріалів про рак організації Macmillan Cancer Support. Його перевірили експерти в області охорони здоров'я, а також люди, хворі на рак.

Наші матеріали про рак були відзначені нагородою **PIF TICK**. Цей знак якості, запроваджений організацією Patient Information Forum, свідчить про те, що ми відповідаємо 10 критеріям PIF, за якими визначається надійність інформації про здоров'я.

Як отримати відповідну допомогу та підтримку

Якщо ви хворі на рак і не розмовляєте англійською, у вас може виникнути занепокоєння, що це позначиться на лікуванні раку та догляді за вами. Однак спеціалісти вашої лікувальної групи мають надавати вам допомогу, підтримку та інформацію відповідно до ваших потреб.

Ми знаємо, що інколи люди можуть стикатися з додатковими труднощами щодо отримання відповідної підтримки. Наприклад, якщо ви працюєте або маєте родину, вам може бути складно знаходити час для відвідування лікарні. Ви також можете турбуватися про гроші та транспортні витрати. Все це може викликати стрес, і впоратися з цим може бути важко.

Проте у вас є можливість звернутися по допомогу. Спеціалісти нашої гарячої лінії можуть проконсультувати вас щодо певної ситуації вашою рідною мовою. Ви можете поговорити з медсестрою, фінансовими консультантами та спеціалістами з прав на соціальне забезпечення і з питань підтримки зайнятості. Крім того, ми надаємо хворим на рак гранти від компанії Макміллан (Macmillan). Це одноразові виплати, які можна використовувати для оплати паркування біля лікарні, вартості проїзду, послуг із догляду за дитиною або рахунків на опалення.

Звертайтеся до служби підтримки Macmillan своєю мовою

Ви можете безкоштовно зателефонувати до служби підтримки Макміллан (Macmillan) за номером 0808 808 00 00 та поговорити з нами українською мовою через перекладача. Ви можете розповісти нам про свої проблеми та медичні питання. Зателефонувавши, просто скажіть англійською, яку мову ви хочете використовувати. Служба підтримки працює щодня з 8:00 до 20:00.

Переглянуто: 1 січня 2022 р. | Наступний перегляд: 1 липня 2024 р.

© Macmillan Cancer Support 2022 р., благодійна організація, зареєстрована в Англії та Уельсі (261017), Шотландії (SC039907) та на о. Мен (604). Також здійснює діяльність у Північній Ірландії. Компанія з відповідальністю, обмеженою гарантіями її учасників, зареєстрована в Англії та Уельсі під № 2400969. Зареєстрована на о. Мен під № 4694F. Юридична адреса: 89 Albert Embankment, London SE1 7UQ. ПДВ №668265007

Ми докладємо максимальних зусиль для того, аби інформація, яку ми надаємо, була точною та актуальною, однак не варто покладатися виключно на неї замість отримання професійної консультації спеціаліста з урахуванням вашої конкретної ситуації. Наскільки це дозволено законом, Macmillan не несе відповідальності за використання інформації, що міститься в цій публікації, або сторонньої інформації чи веб-сайтів, що використані або згадуються в ній.

